ŻYCIE GOSPODARCZE

Dwutygodnik poświęcony sprawom gospodarczym Polski Zachodniej

Organ Związku Fabrykantów T. z. w Poznaniu.

Redakcja i Administrajca: Aleje Marcinkowskiego nr. 7, dom ogrodowy, ------ telefon nr. 25-95. ------ Redaktor przyjmuje w dni powszednie od godz. 11—1; Administracja od 9—3.

Poznań, dnia 15 września 1926.

Prenumerata wynosi: w kraju z przesyłką rocznie 20 zł, półrocznie 10 zł, kwartalnie 5 zł, zagranicą z przesyłką rocznie 24 zł, półrocznie 12 zł. kwartalnie 6 zł. Numer pojedyńczy 1 zł.

NUMER 18. Wydawca: *Związek Fabrykantów T. z. w Poznaniu.* **ROK 5.**

O współpracę.

Społeczeństwo zorganizowane, tworzy nie po to swoje Związki, biura i różne organa, ażeby te wymyślały sobie dowolną pracę, albo też pozostawały bezczynne, ale po to przedewszystkiem, aby za ich pomocą interwenjować u prawodawcy i wykonawcy praw (Sejmu i Rządu) w tych wypadkach, gdzie prawo lub jego tylko wykonanie nie odnosi wskazanego skutku, staje się niewłaściwem lub niesłusznem. Dlatego też na pierwszy plan w uświadomionem społeczeństwie kulturalnem, wysuwa się informacja. Informacja, którą dawać musi każdy członek związku o tem, co w jego życiu codziennem zachodzi (w tym wypadku w życiu przemysłowem), musi donosić o złych stronach każdej ustawy i rozporządzenia i innych wypadkach, które zachodzą, wprowadzając przemysłowców w kłopoty, które uregulować można i im raz na zawsze przeciwdziałać. Prócz zwykłej informacji o tem co się dzieje, każdy rozważny członek wywiązujący się solidnie ze swych obowiązków, powinien podawać cały szereg projektów, jakie uważałby za wskazane dla regulacji stosunków tak dla swego przedsiębiorstwa jak i innych. Tylko bowiem taką drogą współpracy można osiągnąć to, do czego się dąży, to jest polepszenia ogólnego stosunków. Inaczej trudno mieć pretensje do zarządów biur, gdyż żaden z członków Zarządu nie jest „duchem", ażeby wiedział co u wszystkich członków się dzieje dobrego lub złego. O tę więc konieczność współpracy prosimy, tembardziej chodzi tutaj nie o rzeczy małe lecz o wielkie, bo stworzenie warunków dla trwałego rozwoju naszego przemysłu.

W obecnej chwili naprzykład rozchodzi się o rewizję stosunków z Gdańskiem. Gdańsk, jak wiemy, sprowadza do Polski nielegalnie i wbrew umowie te towary z Niemiec, których wwóz do Polski jest zakazany z powodu wojny celnej.

W interesie naszym leży, ażeby nie przywozić z Niemiec w tym okresie towarów, a z drugiej strony, ażeby przy tej okazji wykazać Gdańskowi jego działanie na szkodę naszego przemysłu. Dlatego też wzywamy wszystkich przemysłowców, ażeby odpisy faktur, na sprowadzane via Gdańsk fabrykaty niemieckie, których wwóz do Polski jest zakazany, przesyłali nam do związku, tym bowiem sposobem będziemy mogli wykazać rządowi rolę, jaką Gdańsk odgrywa i żądać zmiany w układzie polsko-gdańskim. To samo się tyczy wszelkich ograniczeń na terenie Gdańska dla fabrykatów polskich.

Współpraca więc i jak najwięcej współpracy, a osiągniemy swoje cele prostą i nie trudną drogą. **S.**

Treść Memorjału

w sprawie sytuacji przemysłu w Wielkopolsce i Pomorzu „wręczony przez Związek Fabrykantów T. z. w Poznaniu 12 sierpnia 1926 r. p. prof. Kemmererowi, ekspertowi amerykańskiemu, zaproszonemu przez Rząd Polski dla zbadania stosunków gospodarczych i finansowych w Polsce".

I. Stan liczebny zakładów przemysłowych w Wielkopolsce i na Pomorzu.

Po wojnie światowej zaszły w strukturze gospodarczej dwóch omawianych województw poważne zmiany. Jeśli bowiem przed 1918 r. województwa te miały wyłącznie charakter ziem rolniczych, aprowizujących $^{1}/_{5}$ wysoce uprzemysłowionej Rzeszy niemieckiej, to po wojnie nastąpiło w życiu gospodarczem Wielkopolski i Pomorza daleko idące zróżniczkowanie. Z jednej strony przemysł rolny i leśny utracił szanse pomyślnego rozwoju, z drugiej zaś strony przemysł uszlachetniający i wszelki inny uniezależniony bezpośrednio od płodów rolnych, zyskał na znaczeniu. Ten ostatni objaw przypisać należy

po części korzystnej konjunkturze, po części zaś tendencji tutejszych czynników gospodarczych do uniezależnienia się od przemysłu niemieckiego. Stan liczebny przemysłu omawianych połaci kraju wyraża się w następujących cyfrach:

Zakładów przemysłowych jest:

czynnych i nieczynnych . .	8 177
czynnych	6 529

Zakładów przemysł. zatrudniających robotników:

normalnie	119 843
obecnie tylko	88 367

Dla ziulustrowania zmiany zaszłej po wojnie w strukturze gospodarczej Wielkopolski, posłużą zestawienia cyfr zatrudnionych w roku 1907 i roku 1925 robotników w przemysłach niezależnych bezpośrednio od rolnictwa:

Gałęzie przemysłu	Lata: 1907.	1925.	Przyrost:
Przemysł mechaniczny	2.290	3.372	1.082
„ włókienniczy	809	889	80
„ papierniczy	3.020	3.925	905
„ konfekcyjny i „ galanteryjny	—	4.965	—

Trudne położenie gospodarcze oddziałało zaś fatalnie na pozostałe gałęzie przemysłu, o czem świadczą następujące cyfry, również do Wielkopolski się odnoszące:

gornictwo, hutnictwo, produkcja soli i torfu	1.381	594	787
przemysł mineralny	15.343	9.595	5.748
„ metalowy	9.420	3.918	5.502
„ maszynowy	2.171	1.036	1.135
„ skórniczy	10.442	9.397	1.045
„ drzewny	14.961	14 666	255

II. Dodatnie warunki dla egzystencji przemysłu.

Wielkopolska i Pomorze ze swem kulturalnem i cywilizacyjnem bogactwem posiadają bezsprzecznie bardzo korzystne warunki rozwoju przemysłowego, mając otwartą z jednej strony całą Polskę jako teren zbytu, z drugiej zaś strony, mając możność eksportowania na rynki wschodnie i południowe, o których zdobycie ze znaną energją ubiegają się gorzej od nas geograficznie osiedleni Niemcy. Na korzystne ukształtowanie się warunków w jakich tutejszy przemysł działa, wpłynęły następujące czynniki:

a) Położenie geograficzne i komunikacyjne:

Będąc, jak wyżej powiedziano, krajem o doskonałem położeniu geograficznem, będąc poniekąd pośrednikiem między Zachodem a Wschodem, Północą a Południem, Wielkopolska i Pomorze mogą spełnić swe zadanie dzięki doskonałej sieci komunikacyjnej.

Ilustrują to następujące cyfry:

Podczas, gdy dwa omawiane województwa stanowią terytorjalnie tylko 9-tą część terytorjum Rzeczypospolitej, mają one przeszło ¼ część sieci normalnotorowych kolei. (Obszar w tys. km. kw.: Polska 386,6 — Wielkopolska i Pomorze 43,0.) Długość eksploatacyjna szlaków normalnotorowych wynosi na całą Polskę 16.583 klm, na Wielkopolskę i Pomorze 4.369 kilimetrów.

Ponadto Wielkopolska, a szczególnie Pomorze mają bogatą sieć wodną, wyrażającą się w cyfrach 42.598 km. kw. powierzchni dorzeczy rzek. Związana z tą kwestją jest dogodność spławu do portów morskich Gdańska, Szczecina.

b) Taniość siły zapędowej.

W związku z tem, co powyżej powiedziano o sieci wodnej, stoi kwestja niewystarczającej eksploatacji „białego węgla". Zapotrzebowanie roczne siły zapędowej w zakładach przemysłowych Wielkopolski i Pomorza wyraża się w cyfrze 192.397.000 K. W. H. Produkcja zaś energji elektrycznej dla celów przemysłowych jest 7½ razy mniejsza, wynosi bowiem rocznie tylko 26.648.000 K. W. H. Otóż wystarczałoby na pokrycie zapotrzebowania siły elektrycznej rozbudowanie istniejących elektrowni oraz dalsze wykorzystanie korzystnych warunków elektryfikacyjnych. Z obliczeń urzędowych wynika bowiem, że same elektrownie na rzekach o przypływie wyrównanym, mogłyby z zastosowaniem zbiorników wyprodukować 180 miljonów K. W. H. (patrz Elektryfikacja Polski.)

Że elektryfikacja naszych województw nie postąpiła naprzód, przypisać należy najpierw brakowi pieniędzy, a potem nadmiarowi węgla górnośląskiego, który stał się również groźnym konkurentem tutejszych torfiarń i kopalń węgla brunatnego. Zakłady te zostały zmuszone do tak daleko idącej redukcji swej wytwórczości, że mówić można o ich kompletnem zamknięciu.

c) Korzystne położenie na rynku pracy.

O jakości robotnika poznańsko - pomorskiego świadczy zestawienie następujących cyfr statystycznych, odnoszących się do przeglądu analfabetów.

Na 100 rekrutów, ur. w roku 1900, przypada analfabetów:

w b. dzielnicy pruskiej . .	0,1%
w b. Król. Polskiem . . .	36,0%
w b. zab. austrjackim . .	6,4%
w Niemczech	0,1%
w Belgji	12,0%
we Włoszech	32,6%

Na jakość kadr robotniczych wpłynęła dodatnio nietylko wielka ilość szkół powszechnych; na wysoki poziom kulturalny naszych robotników wpłynęły jeszcze dwie inne przyczyny: 1. rozpowszechnione na skalę zachodnio-europejską szkolnictwo zawodowe, i 2. wykształcenie praktyczne pozyskane na emigracji w Niemczech, Francji a także w Stanach Zjednoczonych.

Dalszą korzystną różnicą zachodzącą między robotnikiem z naszych stron a robotnikiem zagranicznym, jest jego taniość wskutek tańszych warunków życiowych. Oddają to cyfry płacy w złotych wedle stanu z grudnia 1925 r.:

	murarz budowl.	rob. budowl.
Filadelfja	569	322
Kopenhaga	278	214
Berlin	116	89
Londyn	165	130
Paryż	47	39
Warszawa	55	32
Poznań	53	29

(Ciąg dalszy nastąpi.)

Z działalności Związku Fabrykantów.

Związek Fabrykantów przez swoich przedstawicieli interwenjował u p. Ministra Skarbu w sprawie zbyt rygorystycznego traktowania zaległości podatkowych z roku 1925 przez tutejszą Izbę Skarbową, szczególnie przemysłowych; p. wiceminister oświadczył, iż wyśle specjalną delegację do tutejszej Izby Skarbowej, celem zbadania spraw na miejscu; przyrzekł tak samo, iż przy rozważaniu wniosków o umorzenie i odroczenie, stawianych przez przemysłowców będzie zasięgana opinja Związku Fabrykantów. Przedstawiciele Związku interwenjowali również w Ministerstwie Przemysłu i Handlu w sprawie obciążenia polskich fabrykatów na terytorjum Gdańska specjalną akcyzą, szczególnie fabrykatów alkoholowych. Ministerstwo wyraziło specjalne zainteresowanie dla tej sprawy i przyrzekło wpłynąć na Wolne Miasto Gdańsk, ażeby zniosło wymienioną akcyzę. Z powodu ograniczenia przywozu węgla dla tutejszej dzielnicy, wskutek czego brak węgla daje się odczuwać przemysłowi, przedstawiciel naszego Związku interwenjował w Ministerstwie Kolei, które przyrzekło zmianę obecnych stosunków i dostateczne zaopatrzenie tutejszej dzielnicy w węgiel.

Okólnik Związku Fabrykantów.

Sprawy Celne.

Opłaty celne manipulacyjne. W „Dzienniku Ustaw R. P." Nr. 76/1926 poz. 435 ogłoszono nowe rozporządzenie Ministrów Skarbu, Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa i D. P. w sprawie opłat manipulacyjnych, związanych z odprawą celną przywozową i wywozową towarów.

Rozporządzenie to kodyfikuje dotychczasowe przepisy w tym zakresie, wprowadzając jednocześnie pewną podwyżkę opłat manipulacyjnych przy przywozie niektórych kategoryj towarów; dotychczasowe normy opłat przy wywozie towarów nie zostały w rozporządzeniu zmienione.

Praktykowane dotychczas pobieranie odsetek za zwłokę w uiszczaniu należności celnych od towarów, złożonych w składach urzędowych lub w kolejowych miejscach składowych, uchylono.

Poza tem wymienione rozporządzenie zawiera niektóre zmiany co do pobierania osobnych opłat manipulacyjnych od zaświadczeń, wydawanych przez Ministerstwo Przemysłu i Handlu na prawo przywozu z zagranicy lub wywozu zagranicę towarów, zakazanych do przywozu, względnie zakazanych do wywozu.

Jugosławia. Zmiany w taryfie celnej przywozowej. W myśl uchwały Rady Ministrów z dnia 18 czerwca 1926 zostały obniżone w drodze rozporządzenia Ministra Skarbu z dnia 15 czerwca 1926 cła minimalne w taryfie celnej, obowiązującej od dnia 20 czerwca 1925 na następujące artykuły (w dinarach złotych od 100 kg.).

Poz. tar. celnej	Nazwa towaru	Stawki celne
169 p. 2	Węgiel kamienny, przywożony przez porty jugosłowiańskie	bez cła
186	Mydła zwykłe: twarde lub miękie, również w proszku	60.—
	Uwaga: mydła zwykłe w formie mydeł toaletowych, lub w kawałkach, nie opłacają żadnych dodatków do ceł minimalnyh.	
141	Tlenek antymonu i farby, zawierające tlenek antymonu	30.—
250	Laki, acentony etc.	80.—
	Uwaga: do poz. 276 tar. celnej „Dodatek za merceryzowane jest obniżony przy zastosowaniu stawki minim. z 50 na 20%	
279	Tiul i inne analogiczne tkaniny:	
	1) gładkie	250.—
281	Koronki z bawełny, wykonane maszynowo	1200.—
537	Blacha żelazna i stal:	
	2b) powleczona cyną (biała blacha) .	7.50
	4) prasowana, dziurkowana etc.	
	a) surowa	14.—
649	Lokomobile, traktory, walce parowe .	14.—
653	Maszyny rolnicze:	
	1) młocarnie b. o wadze sztuki 1000 kg i powyżek	15.—
655	Maszyny do szycia oraz ich części . .	15.—
657	Maszyny włókiennicze:	
	1) krosna tkackie	bez cła
	2) maszyny przędzalnicze	„ „
	3) inne	„ „

Jak z powyższego rozporządzenia widać, dotychczasowe cło na węgiel kamienny w wysokości 3 dinarów od tonny zostało zniesione, z zastrzeżeniem jednak, iż wolność celna dotyczy tylko węgla przywożonego przez porty jugosłowiańskie.

Wprowadzenie powyższego ograniczenia utrudnić może nas zeksport do Jugosławji ze względu, że węgiel polski przywożony jest do Jugosławji nie przez porty jugosłowiańskie, a drogą lądową i Dunajem (a więc opłaca cło w wysokości 3 dinarów od tonny).

Powyżej wymienione zniżki celne w taryfie są wynikiem koncesji, osiągniętych przez Anglję w zawartym traktacie angielsko-jugosłowiańskim (dotychczas jeszcze nieratyfikowanym).

W sprawie taryfikacji celnej przy wywozie drzewa. Wyjaśnienie do pozycji 228 wywozowej taryfy celnej, zawarte w załączniku do rozporządzenia Min. Skarbu z dnia 12 lutego 1926 r. (Dz. Ust. Nr. 51) zostało zmienione ostatnim rozporządzeniem tegoż Ministerstwa. Niżej podajemy w streszczeniu najważniejsze postanowienie tego rozporządzenia, określające dokładnie cechy głównych gatunków drzewa w obrocie z zagranicą, tak objętych taryfą celną, jak też i wolnych od cła wywozowego.

Przez dłużyce i kłody, podlegające celnym opłatom wywozowym, należy rozumieć nieobrobione pnie drzew w całych długościach lub ich części. Przy długości (8) m włącznej, powyższe gatunki drzewa otrzymują nazwę „kłody", przy długościach większych, jak wyżej podano — „dłużyce".

Od dłużyc i kłód w stanie wyżej zapodanym należy odróżnić te sortymenty drzewa, które jakkolwiek w stanie okrągłym posiadają niejednokrotnie wymiary identyczne, jak kłody i dłużyce, są jednak ze względu na specjalny rodzaj obróbki dostosowane do potrzeb rynku i w tym stadjum obrobienia używane bywają jako produkty końcowe. Wskutek tego nie mogą być też uważane za surowiec drzewny. Te sortymenty drzewa, jako artykuł gotowy do użytku, nie podlegają opłatom wywozowym. Do nich zaliczają się: kopalniaki, słupy telegraficzne i telefoniczne, słupy do przewodów elektrycznych, kłody (kloce) belgijskie. Prócz tego wolna jest od cła papierówka osikowa w stanie okrągłym lub łupana.

Eksport.

Do Australji. Głównymi artykułami importu australijskiego są tkaniny jedwabne, wełniane i bawełniane, rękawiczki niciane, wszelkiego rodzaju produkty metalurgiczne, stal, drobne narzędzia rzemieślnicze, perfumy, żywica, maszyny dla przemysłu włókienniczego, produkty chemiczne, papier, noże, biżuterja, szczotki, fajki, artykuły optyczne, kwiaty sztuczne, filmy kinematograficzne, szkło, kryształy, porcelana, zabawki, fortepiany, instalacje elektryczne i radjo.

Do Syrji. Syrja jest poważnym nabywcą cukru. Artykuł ten konsumowany jest tam masowo; pozatem Syryjczycy spożywają duże ilości słodyczy wszelkiego rodzaju. Miejscowa produkcja nie istnieje zupełnie. Buraki cukrowe jak również i trzcina cukrowa nie są uprawiane. Opakowanie winno być jaknajstaranniejsze (worki podwójne). Bliższych informacyj udziela Izba Przemysłowo-Handlowa w Poznaniu.

Do Egiptu. Rynek egipski jest poważnym odbiorcą piwa, które jest tam konsumowane w wielkich ilościach.

Do Venezueli. Venezuela jest poważnym odbiorcą na wszelkiego rodzaju zamki i kłódki. Bliższych informacyj udziela Izba Przemysłowo - Handlowa w Poznaniu.

Do Algieru. Na rynku algierskim pożądane są następujące polskie towary: szkło, ceramika, narzędzia, maszyny, tkaniny i cukier. Konsulat Polski w Algierze gotów jest wskazać poważniejszych przedstawicieli dla wszystkich tych gałęzi przemysłu.

Do Ameryki: fosfat kostny, mączka i proszek kostny (surowy i parowany), proszek skórzany i wszelkiego rodzaju futer.

Do Jugosławji: sól potasową i maszyny rolnicze.

Do Szwajcarji: płatki ziemniaczane.

Do Rumunji: wyroby działu metalurgicznego.

Do Wiednia: meble gięte.

Do Budapesztu. Firma budapeszteńska obejmie przedstawicielstwo polskich przedsiębiorstw węglowych i metalurgicznych.

Do Ameryki. Amerykański dom handlowy chce nawiązać kontakt z wynalazcami lub wytwórcami nowych preparatów lub przyborów mechanicznych, które mogłyby być wprowadzone na rynek amerykański.

Sprawy informacyjne.

Wystawa maszyn rolniczych w Paryżu. Za pośrednictwem Ministerstwa Przemysłu i Handlu w Warszawie Radca Handlowy przy Poselstwie Polskiem w Paryżu donosi, że w styczniu 1927 roku odbędzie się w Paryżu pod patronatem Ministra Rolnictwa wystawa maszyn rolniczych (maszyny dla rolnictwa, winnic, ogrodnictwa i leśnictwa oraz jarmark nasion). Komisarjat ogólny tej Wystawy mieści się na Rue Jean Goujon N. 8 w Paryżu, dokąd należy zwracać się po bliższe informacje. Lista zapisów zostanie zamkniętą 15 października 1926 r.

Dokształcająca Szkoła Przemysłowa w Poznaniu, ulica Kluczborska 5, rozpoczyna naukę nie 1-go, tylko w środę, 15-go września o godzinie 8, względnie 9 rano. Przypomina się pp. pracodawcom, że w ślad postanowień art. 6 statutu miejscowego należy zgłosić nowoprzyjętych uczni w przeciągu 6 dni na naukę szkolną. Dotychczas wpłynęła nader nikła ilość zgłoszeń do kancelarji szkoły. Spóźnione zgłoszenia utrudniają niepotrzebnie prace przy ustawianiu rozkładu lekcyj i mogą nawet pociągać za sobą niemiłe skutki tak dla ucznia samego jako i dla pracodawcy. Wobec tego uprasza się o przestrzeganie powyżej podanego artykułu. Ponadto podaje się ponownie do wiadomości wszystkich pp. pracodawców, iż w ślad ustawy o młodocianych robotnikach zobowiązani są wszyscy pracownicy modociani obojga płci uczęszczać do 18 roku życia na naukę szkolną. W tym wypadku również uprasza się o przesłanie szkole natychmiast spisów zatrudnionych pracowników i pracownic młodocianych. Nauka dla tej kategorji pracowników rozpoczyna się także 15-go września.

W sprawie przedłużenia terminów wekslowych przedwojennych. Niniejszem przypomina się, że w Dzienniku Ustaw Rz. P. Nr. 61 pod pozycjami 357 i 358 z roku 1926 ogłoszone zostały dwa rozporządzenia Rady Ministrów o przedłużeniu terminów wekslowych dla niektórych weksli przedwojennych do dnia 30 września 1926.

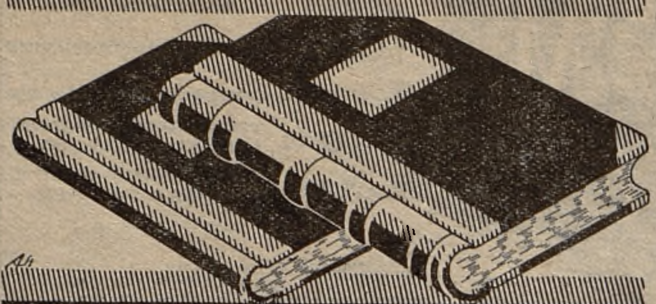
Według posiadanych informacyj dalsze przedłużenie terminów nie zostanie zarządzone.

Zwracamy uwagę PP. Członkom na Izbę Handlową Polski i Z. S. S. R., która ma na celu ożywienie stosunków handlowych między obydwoma krajami. Pożądanym więc jest jak największy udział ze strony naszego przemysłu w Izbie, wskutek czego Związek zachęca PP. Członków do zapisywania się w poczet członków Izby.

Sprawy podatkowe.

Termin ściągania kar za zwłokę od zaległych podatków bezpośrednich w wysokości 2% od zaległości został przedłużony do dnia 30 września b. r. Równocześnie odracza się do dnia 16 września b. r. termin poboru nadzwyczajnego 10%-ego dodatku od zaległości podatkowych, powstałych przed dniem 16 lipca br. Leży zatem w interesie płatników uiścić wspomniane zaległości do dnia 15 września b. r., celem uniknięcia płacenia 10% dodatku.

KSIĘGI HANDLOWE

KRĘGLEWSKIEGO

Znaczek fabryczny

Znaczek fabryczny

HERMANNMÜHLEN

Towarzystwo Akcyjne w Poznaniu

Rok założenia 1895. Rok założenia 1895.

Młyn żytni
Poznań-Wilda, ulica Fabryczna 22
stacja kolejowa Poznań.

Młyn pszenny
Zieliniec, poczta Swarzędz
stacja kolejowa Antoninek.

Własne bocznice.

Dzienna sprawność 4400 centnarów zboża.

Wszelkie gatunki mąki pszennej, żytniej i ospa.

Biuro centralne: Plac Wolności 17. - Tel. 32-53 i 37-56

„GOPLANA" POZNAŃSKA FABRYKA CZEKOLADY

TOWARZYSTWO AKCYJNE — POZNAŃ

UL. ŚW. WAWRZYŃCA NR. 28

CZEKOLADY KAKAO CUKRY DESEROWE MARCEPANY

Redakcja i Administracja: Aleje Marcinkowskiego 7, dom ogrod. — Czcionkami Drukarni Polskiej T. A. w Poznaniu.